

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2018. gada 5. jūlijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās –
Pamatlēmums 2008/675/TI – Citā dalībvalstī iepriekš pieņemta notiesājoša nolēmuma ņemšana vērā
jaunā kriminālprocesā – Īpaša procedūra citā dalībvalstī pasludināta notiesājoša sprieduma atzīšanai –
Iepriekšējā nolēmuma pārskatīšana un juridiskā pārkvalificēšana – Savstarpējās atzīšanas princips –
LESD 82. panta 1. punkts

Lietā C-390/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Szombathelyi Törvényszék* (Sombathejas tiesa, Ungārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 19. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 13. jūlijā, tiesvedībā pret

Dániel Bertold Lada.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], Tiesas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], kas pilda otrās palātas tiesneša pienākumus, tiesneši K. Toadere [*C. Toader*], A. Prehala [*A. Prechal*] (referente) un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerālvokāts: Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs: I. Illēši [*I. Illéssy*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2017. gada 6. decembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *M. M. Tátrai*, pārstāvji,
- Čehijas Republikas valdības vārdā – *M. Smolek* un *J. Vlácil*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *A. Sipos* un *R. Troosters*, kā arī *S. Grünheid*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2018. gada 6. februāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – ungāru.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 67. un 82. pantu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50. pantu, 1990. gada 19. jūnijā Šengēnā (Luksemburga) parakstītās Konvencijas, ar ko īsteno Šengēnas nolīgumu (1985. gada 14. jūnijs) starp Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdībām, Vācijas Federatīvās Republikas valdību un Francijas Republikas valdību par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām (OV 2000, L 239, 19. lpp.), 54. pantu un Padomes Pamatlēmumu 2008/675/TI (2008. gada 24. jūlijs) par Eiropas Savienības dalībvalstīs pieņemtu spriedumu ņemšanu vērā jaunā kriminālprocesā (OV 2008, L 220, 32. lpp.).
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā, kas ierosināta Ungārijas tiesā ar mērķi panākt tā notiesājošā sprieduma atzīšanu, kas attiecībā uz *Dániel Bertold Lada* pasludināts citā dalībvalstī un kas ir stājies likumīgā spēkā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Pamatlēmuma 2008/675 preambulas 2., 5.–7. un 13. apsvērumā ir noteikts:

“(2) Padome 2000. gada 29. novembrī saskaņā ar Eiropadomes Tampere sanāksmes secinājumiem pieņēma Pasākumu programmu, lai īstenotu principu par nolēmumu savstarpēju atzīšanu krimināllietās, kas paredz “pieņemt vienu vai vairākus instrumentus, ar ko izveido principu, ka dalībvalsts tiesai jāspēj ņemt vērā citās dalībvalstīs pieņemtos galigos spriedumus krimināllietās, lai tādējādi izvērtētu likumpārkāpēja iepriekšējo sodāmību un noteiktu, vai viņš izdarījis atkārtotu pārkāpumu, un lai noteiktu piemērojamo soda veidu un tā izpildes nosacījumus”.

[..]
 - (5) Būtu jāapstiprina princips, saskaņā ar kuru citā dalībvalstī pasludinātam spriedumam dalībvalstīs būtu jāparedz sekas, kas ir līdzvērtīgas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem tās tiesu pieņemtam spriedumam, neatkarīgi no tā, vai šīs sekas attiecīgās valsts tiesību aktos tiek uzskatītas par faktiskām, vai arī par procesuālām, vai materiālām. Taču ar šo pamatlēmumu netiecas saskaņot sekas, kādas dažādu valstu tiesību sistēmas paredz attiecībā uz iepriekšēju spriedumu esamību, un pienākums ņemt vērā citās dalībvalstīs iepriekš pieņemtus spriedumus pastāv vienīgi tiktāl, ciktāl iepriekšēju spriedumu esamību ņem vērā saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem.
 - (6) Pretstatā citiem instrumentiem šā pamatlēmuma mērķis nav kādas dalībvalsts tiesu nolēmumu izpilde citās dalībvalstīs, bet tas drīzāk tiecas uz to, lai dalībvalstī iepriekš pieņemtam spriedumam varētu būt sekas jaunā kriminālprocesā kādā citā dalībvalstī tiktāl, ciktāl šādas sekas ir iepriekšējiem spriedumiem, kas pieņemti saskaņā ar šīs citas dalībvalsts tiesību aktiem.
- Tādēļ šajā pamatlēmumā nav iekļauts pienākums ņemt vērā šādus iepriekšējus spriedumus, piemēram, ja ar piemērojamajiem instrumentiem iegūtā informācija nav pietiekama, ja attiecīgajā valstī nebūtu bijis iespējams pieņemt attiecīgu spriedumu par nodarījumu, par kuru ir pieņemts iepriekšējais spriedums, vai ja iepriekš piemērotais sods nepastāv attiecīgās valsts tiesību sistēmā.
- (7) Citā dalībvalstī pieņemta sprieduma sekām vajadzētu būt līdzvērtīgām sekām, kādas ir lēmumam, kas attiecīgajā valstī pieņemts kriminālprocesa pirmstiesas izmeklēšanas stadijā, tiesas procesa gaitā un sprieduma izpildes stadijā.

[..]

(13) Šajā pamatlēmumā ievēro dažādus risinājumus un procedūras valstu līmeni, kas ir vajadzīgas, lai ņemtu vērā citā dalībvalstī iepriekš pieņemtu spriedumu. Tas, ka ir izslēgta iespēja pārskatīt iepriekš pieņemtu spriedumu, nedrīkstētu liegt dalībvalstij vajadzības gadījumā pieņemt lēmumu, lai šādam iepriekšējam spriedumam paredzētu līdzvērtīgas tiesiskās sekas. Tomēr ar šāda lēmuma pieņemšanu saistītās procedūras, ņemot vērā nepieciešamo laiku un procedūras vai formalitātes, nedrīkstētu padarīt neiespējamu līdzvērtīgu seku paredzēšanu citā dalībvalstī iepriekš pieņemtam spriedumam.”

4 Šā pamatlēmuma 1. panta 1. punktā ir noteikts:

“Šā pamatlēmuma mērķis ir paredzēt nosacījumus, atbilstīgi kuriem dalībvalsts kriminālprocesā pret personu ņem vērā spriedumus, kas attiecībā uz šo pašu personu par citiem faktiem iepriekš pieņemti citās dalībvalstīs.”

5 Minētā pamatlēmuma 3. pantā “Citā dalībvalstī pieņemta sprieduma ņemšana vērā jaunā kriminālprocesā” ir paredzēts:

“1. Katra dalībvalsts nodrošina to, ka kriminālprocesā pret personu saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem ņem vērā spriedumus, kas attiecībā uz to pašu personu par citiem faktiem iepriekš pieņemti citās dalībvalstīs un par ko informācija ir saņemta saskaņā ar piemērojamiem instrumentiem par savstarpēju tiesisko palīdzību vai informācijas apmaiņu no sodāmības reģistra, tiktāl, ciktāl ņem vērā iepriekšējus pašu valstī pieņemtos spriedumus, un to, ka tiem paredz tiesiskās sekas, kas ir līdzvērtīgas iepriekšējo savas valsts spriedumu sekām.

2. Šā panta 1. punktu piemēro pirmstiesas izmeklēšanas posmā, pašā lietas izskatīšanas posmā un sprieduma izpildes laikā, jo īpaši attiecībā uz piemērojamiem procesuālajiem noteikumiem, tostarp tiem, kas attiecas uz [..] soda veidu un līmeni, kā arī noteikumiem, kas reglamentē nolēmuma izpildi.

3. Tam, ka ņem vērā citās dalībvalstīs iepriekš pieņemtos spriedumus, kā noteikts 1. punktā, nav tādas sekas, ka jaunā procesa dalībvalsts iejaucas iepriekš pieņemtos spriedumos vai jebkādos lēmumos saistībā ar to izpildi vai arī atceļ vai pārskata tos.

[..]”

Ungārijas tiesības

6 *Nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény* (1996. gada Likums Nr. XXXVIII par starptautisko tiesisko palīdzību krimināllietās, turpmāk tekstā – “Likums par starptautisko tiesisko palīdzību krimināllietās”) 46. pants ir formulēts šādi:

“(1) Tieslietu ministrs saņem paziņojumus, kas ļauj atzīt ārvalstu tiesu spriedumu spēkā esamību, kā arī lūgumus no ārvalstīm par soda izpildes vai drošības pasākuma, kas saistīts ar brīvības atņemšanu, [..] pārsūtīšanu un [..] nosūta tos kompetentajai tiesai. [..]

[..]

(2) Spriedumu, kurus ir nosūtījusi galvenā iestāde, ko šim nolūkam ir iecēlusi cita Eiropas Savienības dalībvalsts, atzīšanas procedūra ir jāuzsāk vēlākais pirms iepriekšējo likumpārkāpumu svītrotāšanas no sodāmības reģistra dienas, kura ir norādīta informatīvajā piezīmē, kas pievienota dalībvalsts spriedumam.

(3) Ja vien šajā likumā nav noteikts citādi, tiesvedību regulē [1998. gada Likuma Nr. XIX, ar ko ievieš Kriminālprocesa likumu (*a büntetőeljárásról szóló 1998 évi XIX. Törvény*)] XXIX nodaļā par īpašām procedūrām iekļautie vispārīgie noteikumi [..].”

7 Šī likuma IV nodaļas I sadaļā “Ārvalstu tiesu spriedumu spēkā esamības atzīšana” ir ietverts šī likuma 47. un 48. pants.

8 Saskaņā ar minētā likuma 47. pantu:

“(1) Ārvalsts tiesu galīgiem spriedumiem ir tāda pati iedarbība kā Ungārijas tiesu spriedumiem, ar nosacījumu, ka ārvalstī pret likumpārkāpēju ierosinātā tiesvedība un uzliktais sods vai piemērotais pasākums nav pretrunā Ungārijas tiesību sistēmai.

[..]

(3) Ja Ungārijas tiesa atzīst ārvalsts sprieduma spēkā esamību, ir uzskatāms, ka par noziedzīgo nodarījumu ir ticis pasludināts galīgs Ungārijas tiesas spriedums.

[..]”

9 Šī paša likuma 48. pants ir formulēts šādi:

“1. Pieņemot nolēmumu, tiesai ir saistoši faktiskie apstākļi, kurus par pierādītiem ir atzinusi ārvalsts tiesa.

2. Tiesa tajā norītošajā procedūrā konstatē, kādas ir tās tiesiskās sekas, kuras Ungārijas tiesību aktos attiecas uz notiesājošu spriedumu. Ja ārvalsts tiesas noteiktais sods vai pasākums nav pilnīgi saderīgs ar Ungārijas tiesību aktiem, tiesa savā nolēmumā konstatē, kāds ir atbilstīgi Ungārijas tiesību aktiem piemērojamais sods vai pasākums, rīkojoties tā, lai tas, cik vien iespējams, atbilstu tam sodam vai pasākumam, ko noteikusi ārvalsts tiesa, un lūguma par izpildi gadījumā tā lemj par soda vai pasākuma izpildi.

3. Nosakot piemērojamo sodu vai pasākumu, ir jāatsaucas uz tiesību aktiem, kas ir piemērojami noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī. Ja no piemērojamā soda vai pasākuma noteikšanas brīdī piemērojamiem Ungārijas tiesību aktiem izriet, ka konkrētā darbība vairs nav noziedzīgs nodarījums vai ka par to jāsaņem mazāk bargs sods, tad jāpiemēro šis jaunais likums.

[..]

5. Ja ārvalsts tiesas noteiktais brīvības atņemšanas sods attiecībā uz tā izpildes noteikumiem vai ilgumu nav saderīgs ar Ungārijas tiesību aktiem, Ungārijas tiesa sodu par noziedzīgu nodarījumu un tā ilgumu nosaka saskaņā ar Ungārijas tiesību aktiem, ņemot vērā faktiskos apstākļus, uz kuriem ir balstīts spriedums, un ievērojot Ungārijas Kriminālkodeksā paredzētās soda noteikšanas robežas un noteikumus par soda uzlikšanu, ņemot vērā arī tiesību normas par izpildes noteikumu noteikšanu un nosacītu atbrīvošanu. Ja ārvalsts tiesas noteiktais brīvības atņemšanas ilgums ir mazāks par to, kas uzliekams saskaņā ar Ungārijas tiesību aktiem – ņemot vērā arī Kriminālkodeksā paredzētos noteikumus par soda mīkstināšanu –, Ungārijas tiesas noteiktā brīvības atņemšanas soda ilgums ir vienāds ar ārvalsts tiesas noteiktā soda ilgumu. Ungārijas tiesas noteiktais sods nevar būt garāks par to, ko ir piespriedusi ārvalsts tiesa.

[..]

7. Ungārijas tiesa informē par sodāmības reģistru atbildīgo struktūru par ārvalsts sprieduma spēkā esamības atzīšanu.

[..]”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 10 *Landesgericht Wiener Neustadt* (Vīnes Neištates apgabaltiesa, Austrija) 2016. gada 8. janvārī pieņēma notiesājošu spriedumu attiecībā uz Ungārijas pilsoni *D. B. Lada*, piespriežot viņam brīvības atņemšanas sodu uz četrpadsmit mēnešiem par zādzības ar ielaušanos lielā apmērā mēģinājumu. Minētā tiesa piesprieda apsūdzētajam brīvības atņemšanas sodu uz vienpadsmit mēnešiem un apturēja brīvības atņemšanas soda uz atlikušajiem trim mēnešiem izpildi.
- 11 Minētā tiesa šo spriedumu pasludināja atklātā tiesas sēdē, kurā piedalījās apsūdzētais, kam bija piemērots pirmstiesas apcietinājums. Viņš saņēma juridisko palīdzību un varēja izteikties savā dzimtajā valodā, izmantojot tulka pakalpojumus.
- 12 Šī pati tiesa tostarp nosūtīja Ungārijas Tieslietu ministrijai attiecībā uz *D. B. Lada* pasludināto spriedumu.
- 13 Tieslietu ministrija nosūtīja iesniedzējtiesai *Szombathelyi Törvényszék* (Sombathejas tiesa, Ungārija), kurai ir materiāla un teritoriāla kompetence, vācu valodā sagatavotos dokumentus, lai tā atbilstīgi Likuma par starptautisko tiesisko palīdzību krimināllietās 46. pantam īstenotu īpašo ārvalsts tiesas sprieduma spēkā esamības atzišanas procedūru.
- 14 Minētā tiesa pārbaudīja iesniegtos dokumentus un lūdza tos iztulkot ungāru valodā. Procedūras laikā tā iecēla apsūdzētajam *D. B. Lada* advokātu un konstatēja, ka attiecībā uz viņu Austrijā pasludinātais notiesājošais spriedums nav iekļauts Ungārijas sodāmības reģistrā, bet ir ietverts Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēmā (*ECRIS*). Tāpat tā konstatēja, ka notiesātais izcieš brīvības atņemšanas sodu.
- 15 Iesniedzējtiesa norāda, ka šādas īpašas atzišanas procedūras sākumā ir jāpārbauda, vai ārvalsts tiesvedībā ir tikušas ievērotas pamattiesības un Ungārijas kriminālprocesu reglamentējošajos tiesību aktos paredzētie pamatnoteikumi.
- 16 Lai varētu atzīt ārvalstīs pasludināta sprieduma, šajā gadījumā – *Landesgericht Wiener Neustadt* (Vīnes Neištates apgabaltiesa) pasludinātā sprieduma spēkā esamību Ungārijā, turpinājumā atbilstoši attiecīgajai īpašajai procedūrai attiecīgajai valsts tiesai ir jāizvērtē un attiecīgā gadījumā, pamatojoties uz ārvalsts tiesas vērā ņemtajiem faktiskajiem apstākļiem, ir jāpār kvalificē notiesātās personas izdarītais noziedzīgais nodarījums, ņemot vērā atbilstošos Ungārijas Kriminālkodeksa noteikumus, kas bija spēkā lietas faktisko apstākļu laikā.
- 17 Iesniedzējtiesa ir precizējusi, ka tādā lietā kā šobrīd izskatāmā attiecīgā gadījumā ir arī jāpārformulē ārvalsts tiesas spriedums atbilstoši Ungārijas Kriminālkodeksam, tostarp saistībā ar izraudzīto soda veidu un līmeni, ar nosacījumu, ka tas nav stingrāks par ārvalsts spriedumā piemēroto sodu.
- 18 Šīs tiesas ieskatā īpašā ārvalsts tiesu spriedumu spēkā esamības atzišanas procedūra Ungārijā tādējādi praksē nozīmē, pirmkārt, atkārtotu to nodarījumu kvalificēšanu, par kuriem ārvalsts tiesas jau ir lēmušas un kuri ir norādīti to spriedumos, un, otrkārt, ārvalsts tiesu piemēroto sodu pielāgošanu atbilstoši piemērojamajiem Ungārijas tiesību aktiem. Šī iemesla dēļ tā uzskata, ka šī īpašā atzišanas procedūra šķietami darbojas tādējādi, ka tā nozīmē jaunu kriminālprocesu pret apsūdzēto personu par vieniem un tiem pašiem nodarījumiem.

- 19 Minētās īpašās atzīšanas procedūras noslēgumā šo tiesu piesprieštie sodi tiek reģistrēti attiecīgās personas Ungārijas sodāmības reģistrā, lai tie varētu tikt ņemti vērā iespējama kriminālprocesa Ungārijā ierosināšanas pret to pašu personu par citiem nodarījumiem gadījumā. Šādā veidā atzīti spriedumi tādējādi, piemēram, var būt pamats, lai turpmāk uzskatītu šo personu par atkārtotu pārkāpēju.
- 20 Iesniedzējtiesa vēlas uzzināt, vai tāda īpaša ārvalstīs pasludinātu spriedumu atzīšanas procedūra kā Likuma par starptautisko tiesisko palīdzību krimināllietās 46.–48. pantā paredzētā procedūra atbilst Savienības tiesību aktiem, it īpaši ņemot vērā savstarpējās atzīšanas principu tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās jomā, kā arī *ne bis in idem* principu, kādi tie ir paredzēti Savienības primārajās tiesībās.
- 21 Ņemot vērā iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu līdzību ar lietā, kurā tika taisīts 2016. gada 9. jūnija spriedums *Balogh* (C-25/15, EU:C:2016:423) uzdoto jautājumu, ar 2016. gada 14. septembra vēstuli šai tiesai tika paziņots par minēto spriedumu. Minētajā spriedumā Tiesa interpretēja Padomes Pamatlēmumu 2009/315/TI (2009. gada 26. februāris) par organizatoriskiem pasākumiem un saturu no sodāmības reģistra iegūtas informācijas apmaiņai starp dalībvalstīm (OV 2009, L 93, 23. lpp.) un Padomes Lēmumu 2009/316/TI (2009. gada 6. aprīlis) par Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēmas (ECRIS) izveidi, piemērojot Pamatlēmuma 2009/315 11. pantu (OV 2009, L 93, 33. lpp.), tādējādi, ka tie nepieļauj tāda valsts tiesiskā regulējuma īstenošanu, ar ko tiek izveidota īpaša procedūra, atbilstoši kurai dalībvalsts tiesa atzīst citas dalībvalsts tiesas pasludinātu galīgu spriedumu, ar kuru persona ir notiesāta par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.
- 22 Ar vēstuli, kas Tiesā saņemta 2016. gada 12. oktobrī, iesniedzējtiesa uzturēja spēkā savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, precizējot, ka 2016. gada 9. jūnija sprieduma *Balogh* (C-25/15, EU:C:2016:423) pamatā esošie fakti attiecās tikai uz Austrijas tiesas pieņemta nolēmuma rakstiskās un mutiskās tulkošanas izmaksām īpašajā šī nolēmuma spēkā esamības Ungārijā atzīšanas procedūrā, lai konkrētā persona varētu sazināties savā dzimtajā valodā šajā īpašajā sprieduma atzīšanas procedūrā.
- 23 Turklāt *Szombathelyi Törvényszék* (Sombathejas tiesa) norāda, ka pēc šī sprieduma pasludināšanas Ungārijas tiesās ir izveidojusies atšķirīga prakse. Tādējādi dažas tiesas esot turpinājušas piemērot minēto īpašo atzīšanas procedūru, bet citas esot izbeigušas attiecīgās lietas vai arī gaidot īpašo atzīšanas procedūru reglamentējošo tiesību aktu grozījumus.
- 24 Visbeidzot iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka 2016. gada 9. jūnija spriedumā *Balogh* (C-25/15, EU:C:2016:423) Tiesa nav izvērtējusi Pamatlēmumu 2008/675, lai arī tam esot nozīme minētajā tiesā notiekošajā procedūrā, jo Ungārijā saistībā ar kriminālprocesu, kas ierosināts pret kādu personu, citās dalībvalstīs šai pašai personai iepriekš piemērotu sodu par citiem nodarījumiem ņemšana vērā ir atkarīga no ārvalsts tiesu notiesājošo spriedumu spēkā esamības iepriekšējās atzīšanas valsts tiesībās un šīs atzīšanas neesamības gadījumā šiem spriedumiem neesot nekāda juridiskā spēka.
- 25 Šādos apstākļos *Szombathelyi Törvényszék* (Sombathejas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai LESD 67. un 82. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj kriminālprocesu vai citu valsts tiesību aktos paredzētu procedūru, kuras mērķis ir ārvalsts sprieduma spēkā esamības “atzīšana” vai pārveidošana dalībvalstī – un tādējādi ārvalsts spriedums būtu uzskatāms par valsts tiesas pasludinātu spriedumu – attiecībā uz apsūdzēto, kura kriminālprocesu ar galīgu ārvalsts spriedumu, kas ir stājies likumīgā spēkā, jau ir pabeigusi citas Eiropas Savienības dalībvalsts tiesa?
- 2) Vai ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50. pantā un [Konvencijas, ar kuru piemēro Šengenas nolīgumu,] 54. pantā noteikto *ne bis in idem* principu, ņemot vērā [Pamatlēmumu 2008/675/TI], ir saderīga Savienības dalībvalstī paredzētā procedūra, konkrēti, [Likuma par starptautisko tiesisko palīdzību krimināllietās] 46.–48. pantā paredzētā procedūra attiecībā uz ārvalsts notiesājošu nolēmumu “spēkā esamības atzīšanu” Ungārijā saistībā ar kriminālprocesu, kurā pasludinātais

nolēmums ir stājies likumīgā spēkā (attiecībā uz vienu un to pašu personu un tiem pašiem apstākļiem) citā dalībvalstī, lai arī faktiski minētās procedūras mērķis ir nevis izpildīt nolēmumu, bet noteikt pamatojumu, lai šis nolēmums tiktu ņemts vērā turpmākajos kriminālprocesos?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 26 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Pamatlēmums 2008/675, lasot to LESD 82. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka dalībvalstī saistībā ar jaunu kriminālprocesu, kas ierosināts pret personu, galīga notiesājoša nolēmuma, ko iepriekš pieņēmusi citas dalībvalsts tiesa attiecībā uz to pašu personu par citiem nodarījumiem, ņemšana vērā ir atkarīga no tādas iepriekšējas īpašas atzīšanas procedūras kā pamatlietā, ko veic pirmās minētās dalībvalsts tiesas.
- 27 Vispirms ir jānorāda, ka Pamatlēmuma 2008/675 1. panta 1. punktā ir noteikts, ka tā mērķis ir paredzēt nosacījumus, atbilstīgi kuriem dalībvalsts jaunā kriminālprocesā pret personu ņem vērā spriedumus, kas attiecībā uz šo pašu personu par citiem faktiem iepriekš pasludināti citā dalībvalstī (spriedums, 2017. gada 21. septembris, *Beshkov*, C-171/16, EU:C:2017:710, 25. punkts).
- 28 Šajā nolūkā šā pamatlēmuma 3. panta 1. punktā, aplūkojot to kopsakarā ar tā preambulas 5. apsvērumu, dalībvalstīm ir noteikts pienākums, ka šādā gadījumā iepriekšēji notiesājoši spriedumi, kuri pasludināti citā dalībvalstī un par kuriem informācija ir saņemta saskaņā ar piemērojamiem instrumentiem par savstarpēju tiesisko palīdzību vai informācijas apmaiņu no sodāmības reģistra, pirmkārt, tiek ņemti vērā tiktāl, ciktāl tiek ņemti vērā iepriekšēji pašu valstī pasludināti spriedumi, un, otrkārt, tiem tiek paredzētas tiesiskās sekas, kas ir līdzvērtīgas iepriekšējo savas valsts spriedumu sekām valsts tiesībās, vai runa būtu par faktiem vai procesuālām vai materiālām tiesībām (spriedums, 2017. gada 21. septembris, *Beshkov*, C-171/16, EU:C:2017:710, 26. punkts).
- 29 Minētā pamatlēmuma 3. panta 2. punktā ir precizēts, ka šis pienākums ir piemērojams pirmstiesas izmeklēšanas posmā, pašā lietas izskatīšanas posmā un sprieduma izpildes laikā, īpaši attiecībā uz piemērojamiem procesuālajiem noteikumiem, tostarp tiem, kas attiecas uz nodarījuma kvalifikāciju, soda veidu un līmeni, kā arī noteikumiem, kas reglamentē nolēmuma izpildi. Tā minētā pamatlēmuma preambulas 2. un 7. apsvērumā ir noteikts, ka valsts tiesai ir jāspēj ņemt vērā citās dalībvalstīs pasludinātos notiesājošos spriedumus, tajā skaitā, lai noteiktu izpildes kārtību, un ka šo spriedumu sekām būtu jābūt līdzvērtīgām sekām, kādas ir valsts nolēmumiem katrā no šiem procedūras posmiem (spriedums, 2017. gada 21. septembris, *Beshkov*, C-171/16, EU:C:2017:710, 27. punkts).
- 30 No iepriekš minētā tostarp izriet, ka minētais pamatlēmums principā attiecas uz situācijām, kad pret personu, kas iepriekš ir tikusi notiesāta citā dalībvalstī, ir ierosināts jauns kriminālprocess. Jēdziens “jauns kriminālprocess” ietver posmu, kas tiek īstenots pirms kriminālprocesa, paša kriminālprocesa un sprieduma izpildes.
- 31 Kā izriet no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, pamatlietā attiecībā uz *D. B. Lada* Ungārijā nav ierosināts jauns kriminālprocess iepriekšējā punkta izpratnē, saistībā ar kuru attiecīgajai valsts tiesai būtu radies jautājums par Austrijas tiesas pieņemtā nolēmuma ņemšanu vērā.
- 32 Tomēr, kā secinājumu 73. punktā ir norādījis arī ģenerālvokāts, no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu izriet, ka Ungārijas iestāžu ieskatā Likuma par starptautisko tiesisko palīdzību krimināllietās 46.–48. pantā paredzētā īpašā procedūra attiecībā uz ārvalstī pasludināta sprieduma atzīšanu ir iepriekšējs un obligāts posms, lai jaunajā kriminālprocesā, kas ierosināts pret personu Ungārijā, varētu tikt ņemts vērā iepriekšējais notiesājošais spriedums, ko citas dalībvalsts tiesa ir pasludinājusi attiecībā uz to pašu personu saistībā ar citiem nodarījumiem. Līdz ar to, tā kā attiecīgā

īpašā atzīšanas procedūra ir nepieciešama, lai, uzsākot jaunu kriminālprocesu pret šo personu, varētu tikt ņemti vērā ārvalsts tiesu notiesājošie spriedumi, kas pasludināti attiecībā uz konkrēto personu, šī īpašā atzīšanas procedūra šķiet neatdalāmi saistīta ar Pamatlēmuma 2008/675 īstenošanu.

- 33 Tādējādi, lai sniegtu lietderīgu atbildi iesniedzējtiesai, ir jāinterpretē Pamatlēmums 2008/675, lai izvērtētu, vai tāda īpaša ārvalsts tiesas sprieduma atzīšanas procedūra kā pamatlietā paredzētā procedūra neatņem šim pamatlēmumam jebkādu lietderīgo iedarbību.
- 34 No lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu un Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka ar Likuma par starptautisko tiesisko palīdzību krimināllietās 46.–48. pantu ir izveidota īpaša procedūra, atbilstoši kurai Ungārijas kompetentās tiesas veic ārvalstu tiesu pasludināto galīgo spriedumu iepriekšēju atzīšanu, lai nolēmumam, ar ko šie notiesājošie spriedumi ir atzīti, piešķirtu tādu pašu spēku kā Ungārijas tiesas pasludinātam notiesājošam spriedumam.
- 35 Iesniedzējtiesas ieskatā šī procedūra ietver attiecīgā ārvalsts notiesājošā sprieduma pārbaudi, lai sākotnēji tostarp izvērtētu, vai ārvalsts procedūrā ir tikušas ievērotas pamattiesības. Turpinājumā, kā norādīts šī sprieduma 18. punktā, kompetentajai tiesai attiecīgā gadījumā ir jāpār kvalificē noziedzīgais nodarījums atbilstoši Ungārijas Kriminālkodeksam, kurš bija spēkā nodarījumu izdarīšanas brīdī, un jāgroza soda vai pasākuma, ko piemērojusi citas dalībvalsts tiesa, veids vai līmenis, ja tas nav pilnībā saderīgs ar Ungārijas tiesībās paredzēto.
- 36 Kā secinājumu 75. punktā norādījis ģenerāladvokāts, Pamatlēmums 2008/675 veicina savstarpēju uzticību Eiropas tiesiskuma telpā, jo sekmē tādu tiesisko kultūru, kurā principā tiek ņemti vērā citā dalībvalstī iepriekš pasludināti spriedumi.
- 37 Šajā ziņā ir jānorāda, ka tāda dalībvalsts paredzēta īpaša atzīšanas procedūra kā pamatlietā, kurā saistībā ar iepriekšēju notiesājošu spriedumu, ko taisījusi citas dalībvalsts tiesa, ir noteikts pienākums pārbaudīt, vai šī tiesa ir ievērojusi attiecīgās personas pamattiesības, nepastāvot ārkārtas apstākļiem, var apdraudēt savstarpējās uzticēšanās principu un tādējādi – vienu no Pamatlēmumā 2008/675 paredzētajiem mērķiem (šajā nozīmē skat. 2014. gada 18. decembra atzinumu 2/13 (Savienības pievienošanās ECPAK), EU:C:2014:2454, 191. punkts, un spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 78. punkts).
- 38 It īpaši, kā norādīts šā pamatlēmuma preambulas 2. apsvērumā, tā mērķis ir īstenot principu par tiesas spriedumu un nolēmumu savstarpēju atzīšanu krimināllietās, kas paredzēts LESD 82. panta 1. punktā, ar ko tika aizstāts LES 31. pants, uz kura pamata tika pieņemts šis pamatlēmums. Šis princips nepieļauj, ka minētā pamatlēmuma ietvaros iepriekš citā dalībvalstī pasludināta notiesājoša sprieduma ņemšana vērā ir atkarīga no valsts iepriekšējas atzīšanas procedūras un ka šajā ziņā šis nolēmums tiek pārskatīts (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 21. septembris, *Beshkov*, C-171/16, EU:C:2017:710, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 39 Pamatlēmuma 2008/675 3. panta 3. punktā tādējādi ir skaidri aizliegta tāda pārskatīšana kā pamatlietā, jo citās dalībvalstīs pieņemti notiesājoši nolēmumi ir jāņem vērā tādi, kādi tie ir pasludināti (pēc analogijas skat. spriedumu, 2017. gada 21. septembris, *Beshkov*, C-171/16, EU:C:2017:710, 37. punkts).
- 40 Paturot to prātā, lai arī Pamatlēmums 2008/675 nepieļauj tādu pārskatīšanu kā pamatlietā, kas var izraisīt noziedzīgā nodarījuma pār kvalificēšanu un citā dalībvalstī piesprieztā soda grozīšanu, ir jākonstatē, ka šis pamatlēmums neliedz dalībvalstij, kurā noris jaunais kriminālprocess, precizēt kārtību, kādā tiek ņemti vērā šajā citā dalībvalstī iepriekš pasludinātie notiesājošie spriedumi, jo šāda precizējuma vienīgais mērķis ir noteikt, vai ir iespējams piešķirt šiem notiesājošajiem spriedumiem tiesiskas sekas, kas ir līdzvērtīgas tām, kuras atbilstoši valsts tiesībām piemīt iepriekš pasludinātiem valsts notiesājošajiem spriedumiem.

- 41 Šādu konstatējumu apstiprina šī pamatlēmuma preambulas 13. apsvēruma, saskaņā ar kuru tas, ka ir izslēgta iespēja pārskatīt iepriekš pasludinātu spriedumu, nedrīkstētu liegt dalībvalstij vajadzības gadījumā pieņemt lēmumu, lai šādam iepriekšējam spriedumam paredzētu līdzvērtīgas tiesiskās sekas.
- 42 Kā izriet no minētā pamatlēmuma preambulas 5. apsvēruma, ar šo pamatlēmumu “netiecas saskaņot sekas, kādas dažādu valstu tiesību sistēmas paredz attiecībā uz iepriekšēju spriedumu esamību, un pienākums ņemt vērā citās dalībvalstīs iepriekš pasludinātus spriedumus pastāv vienīgi tiktāl, ciktāl iepriekšēju spriedumu esamību ņem vērā saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem”.
- 43 Šajā ziņā šī pamatlēmuma preambulas 6. apsvērumā ir noteikts, ka tajā “nav iekļauts pienākums ņemt vērā šādus iepriekšējus spriedumus, piemēram, ja ar piemērojamajiem instrumentiem iegūtā informācija nav pietiekama, ja attiecīgajā valstī nebūtu bijis iespējams pieņemt attiecīgu spriedumu par nodarījumu, par kuru ir pieņemts iepriekšējais spriedums, vai ja iepriekš piemērotais sods nepastāv attiecīgās valsts tiesību sistēmā”.
- 44 Līdz ar to, lai arī šis pamatlēmums neliedz dalībvalstij vajadzības gadījumā pieņemt lēmumu, lai šādam iepriekšējam spriedumam paredzētu līdzvērtīgas tiesiskās sekas, tomēr ar šāda lēmuma pieņemšanu katrā ziņā nebūtu jāisteno tāda iepriekšēja īpaša atzīšanas valsts procedūra, par kādu ir pamatlieta (pēc analogijas skat. spriedumu, 2017. gada 21. septembris, *Beshkov*, C-171/16, EU:C:2017:710, 38. punkts).
- 45 Turklāt, kā secinājumu 86. punktā būtībā ir norādījis ģenerāladvokāts, tāda lēmuma pieņemšanai, kas ļauj citā dalībvalstī pasludinātam spriedumam paredzēt līdzvērtīgas tiesiskās sekas, kā Pamatlēmuma 2008/675 preambulas 13. apsvērumā paredzētais ir nepieciešama katra konkrētā gadījuma pārbaude, ņemot vērā attiecīgo situāciju. Šī iespēja nevar pamatot īpašas atzīšanas procedūras ieviešanu saistībā ar citā dalībvalstī pasludinātiem notiesājošiem spriedumiem, kura, pirmkārt, ir nepieciešama minēto spriedumu ņemšanai vērā jaunā kriminālprocesā un, otrkārt, var izraisīt izdarītā noziedzīgā nodarījuma un piemērotā soda pārkvalificēšanu.
- 46 Turklāt 2016. gada 9. jūnija spriedumā *Balogh* (C-25/15, EU:C:2016:423, 53. un 55. punkts) Tiesa jau ir nospriedusi, ka Pamatlēmums 2009/315 un Lēmums 2009/316 ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāda valsts tiesiskā regulējuma ieviešana, ar ko tiek izveidota tāda īpaša procedūra attiecībā uz ārvalstīs pasludinātu spriedumu atzīšanu kā Ungārijas Likuma par starptautisko tiesisko palīdzību krimināllietās 46.–48. pantā paredzētā procedūra, pamatojoties it īpaši uz to, ka šāda procedūra, kura noris pirms šīs sodāmības ierakstīšanas sodāmības reģistrā, kas turklāt nozīmē, ka šie spriedumi tiek nosūtīti un iztulkoti, var stipri palēnināt šo ierakstīšanu, sarežģīt informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm, liegt Lēmumā 2009/316 paredzētajam mašintulkošanas mehānismam lietderīgo iedarbību un tādējādi apdraudēt Pamatlēmumā 2009/315 un šajā lēmumā izvirzīto mērķu sasniegšanu.
- 47 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Lēmums 2009/315 un Pamatlēmums 2008/675 ir nedalāmi saistīti. Dalībvalstu kompetentajām iestādēm ir rūpīgi un vienveidīgi jāsadarbojas, apmainoties ar informāciju par notiesājošiem spriedumiem, lai varētu izvairīties no tā, ka valstu tiesu iestādes, izskatot jaunu kriminālprocesu pret personu, attiecībā uz kuru citu dalībvalstu tiesas jau ir pieņēmušas notiesājošus nolēmumus saistībā ar citiem nodarījumiem, pieņem nolēmumu, nepastāvot iespējai ņemt vērā šos iepriekš pieņemtos notiesājošos nolēmumus. Līdz ar to valsts procedūras, kas var apdraudēt šo rūpīgi īstenojamo informācijas apmaiņu, ir pretrunā gan Pamatlēmumam 2009/315, lasot to kopsakarā ar Lēmumu 2009/316, gan Pamatlēmumam 2008/675.
- 48 No tā izriet, ka Pamatlēmums 2008/675, lasot to LESD 82. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka dalībvalstī saistībā ar jaunu kriminālprocesu, kas ierosināts pret personu, galīga notiesājoša nolēmuma, ko iepriekš pieņēmusi citas dalībvalsts tiesa attiecībā uz šo pašu personu saistībā ar citiem nodarījumiem, ņemšana vērā ir atkarīga no tādas iepriekšējas īpašas atzīšanas procedūras kā pamatlietā, ko veic pirmās minētās dalībvalsts tiesas.

Par otro jautājumu

- 49 Ņemot vērā atbildi uz pirmo jautājumu, uz otro uzdoto jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 50 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

Padomes Pamatlēmums 2008/675/TI (2008. gada 24. jūlijs) par Eiropas Savienības dalībvalstīs pieņemtu spriedumu ņemšanu vērā jaunā kriminālprocesā, lasot to LESD 82. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka dalībvalstī saistībā ar jaunu kriminālprocesu, kas ierosināts pret personu, galīga notiesājoša nolēmuma, ko iepriekš pieņēmusi citas dalībvalsts tiesa attiecībā uz šo pašu personu saistībā ar citiem nodarījumiem, ņemšana vērā ir atkarīga no tādas iepriekšējas īpašas atzišanas procedūras kā pamatlietā, ko veic pirmās minētās dalībvalsts tiesas.

[Paraksti]